

**Planlı Kalkınma Dönemindeki Milli Eğitim Şûra Kararlarının Kalkınma Planlarındaki Eğitime İlişkin Hedefler
Çerçevesinde Değerlendirilmesi**

Adil Çoruk

Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Fakültesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye

Sorumlu Yazar: Adil Çoruk, adilcoruk@hotmail.com

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Kaynak Gösterimi: Çoruk, A. (2019). Planlı kalkınma dönemindeki Milli Eğitim Şûra Kararlarının Kalkınma Planlarındaki eğitime ilişkin hedefler çerçevesinde değerlendirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 15(4), 297-318. doi: 10.17244/eku.646042

**Evaluation of the Decisions of National Education Councils in the Planned Development Period within the Framework of
Educational Objectives in Development Plans**

Adil Çoruk

Department of Educational Sciences, Faculty of Education, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey

Corresponding Author: Adil Çoruk, adilcoruk@hotmail.com

Article Type: Research Article

To Cite This Article: Çoruk, A. (2019). Planlı kalkınma dönemindeki Milli Eğitim Şûra Kararlarının Kalkınma Planlarındaki eğitime ilişkin hedefler çerçevesinde değerlendirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 15(4), 297-318. doi: 10.17244/eku.646042

Planlı Kalkınma Dönemindeki Milli Eğitim Şûra Kararlarının Kalkınma Planlarındaki Eğitime İlişkin Hedefler Çerçevesinde Değerlendirilmesi

Adil Çoruk

Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Fakültesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5858-0317>

Öz

Türkiye’de 1933 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı’nın en yüksek danışma organı olarak Milli Eğitim Şûraları gerçekleştirilmektedir. Şûraların dayanağı “2287 sayılı Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun” ile ortaya konulmuştur ve ilk Milli Eğitim Şûra’sı da 1939 yılında toplanmıştır. 1960 yılından itibaren ise planlı kalkınma dönemi başlamış ve bu doğrultuda kalkınma planları hazırlanmıştır. 1963 yılından 2013 yılına kadar da 10 tane kalkınma planı gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın amacı planlı kalkınma döneminde yapılan Milli Eğitim Şûraları’nda alınan kararlar ile kalkınma planlarında eğitimle ilgili alınan kararları birlikte değerlendirmektir. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ile yapılmış ve verileri analizi için betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın verilerini oluşturan Kalkınma Planları ve Milli Eğitim Şûralarına ilişkin dokümanlar öncelikle betimlenmiş, sonra yorumlanarak elde edilen sonuçlara dayalı varsayımlarda bulunulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre Türk eğitim sistemine yön vermesi beklenen kalkınma planlarında ve milli eğitim şûralarında her zaman birbiriyle tutarlı kararlar alınmadığı görülmektedir. Milli Eğitim Şûralarının kalkınma planlarındaki hedefler çerçevesinde ele alınması eğitimle ilgili politikaların geliştirilmesi açısından önemlidir. Bu açıdan bakıldığında eğitim politikalarının geliştirilmesine yönelik bu tarz çalışmaların bütüncül bir bakış açısıyla ele alınması ve aralarında eşgüdümün sağlanması gerekmektedir. Şûralarda ve kalkınma planlarında alınan kararların uygulamaya konulup konulmadığının denetlenmesi de eğitimle ilgili politikaların uygulanması sürecini daha işler hale getirecektir.

Makale Bilgisi

Anahtar Kelimeler: Eğitim politikaları, Kalkınma Planları, Milli Eğitim Şûraları, Planlı kalkınma dönemi

Makale Geçmişi:

Geliş: 12 Kasım 2019
Düzeltilme: 24 Aralık 2019
Kabul: 24 Aralık 2019

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Evaluation of the Decisions of National Education Councils in the Planned Development Period within the Framework of Educational Objectives in Development Plans

Abstract

National Education Councils have been placed as the highest level of advisory body in the Turkish Ministry of Education since 1933, based on the Law No. 2287 about Educational Organization, and the first council was gathered in 1939. Moreover, a period of planned development began in 1960 and since then development plans have been prepared. In total, ten plans were published between 1963 and 2013. This study aims to evaluate the decisions taken in the National Education Councils in the planned development period together with the education-related goals placed in development plans. The study follows a document analysis method from the qualitative research methods. For data analysis, descriptive analysis technique was applied. In this context, the documents for the Development Plans and National Education Council decisions were examined, described and interpreted and then related interpretations were provided. The results revealed that the goals in the Plans and the Council decisions were not consistent with each other all the time. It is important to examine the decisions taken by the National Education Council in accordance with the goals of the Development Plans in terms of the process of education policy development. The number of this kind of study which provides a holistic approach should increase and be coordinated to improve education policies. This study concludes that monitoring whether the decisions taken in the Councils and the Plans were implemented might contribute to the functional implementation process of education policies.

Article Info

Keywords: Education policies, Development Plans, National Education Councils, Planned development period

Article History:

Received: 12 November 2019

Revised: 24 December 2019

Accepted: 24 December 2019

Article Type: Research Article

Giriş

Kalkınma en genel anlamıyla, toplumun her yönüyle istenilen hale gelmesini ifade eden bir kavramdır (Berber, 2006). Eroğlu (2001) bir ülkenin kalkınabilmesi ve sanayileşebilmesi için sürekli ve istikrarlı bir siyaset ortamı, gelişmiş ulaşım olanakları, iyi bir iletişim ve finans ortamı ile yeterli eğitim seviyesi gibi bir takım asgari koşulların sağlanmış olması gerektiğini belirtmiştir. Uzun dönemli kalkınma politikalarının belirli kurallar çerçevesinde düzenlenmesi anlamına gelen kalkınma planlaması, bir ülkenin ekonomik, sosyal ve siyasal durumunun toplumun ulaşmak istediği amaçlara ve hedeflere uygun bir biçimde ulaşması için kaynakların yöneticiler tarafından etkin bir şekilde kullanılmasını ifade etmektedir (Özer, 1999). Türkiye’de planlama konusunda ilk girişimlerin 1933-1950 yılları arasında yapıldığı, 1950’li yılların sonlarından itibaren ise planlı kalkınma politikasına yönelik temellerin atıldığı söylenebilir (Küçükler, 2008). Kalkınma kavramı 1950’li yıllardan itibaren büyüme ile ifade edilirken daha sonraki süreçte sosyal boyutuyla da öne çıkan bir kavramdır (Battal, 2011).

1960 yılından itibaren Türkiye’de ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda kalkınmayı hızlandırmak, uygulanan politikalar arasında uyumu sağlamak, toplumsal ve kültürel dönüşümü uyumlu bir şekilde yönlendirmek ve ekonomiye rasyonel olarak kamu müdahalesinde bulunmak için Kalkınma Planlarının hazırlanması ve uygulanması fikri ortaya çıkmıştır (DPT, 2009). 30 Eylül 1960 tarihinde çıkarılan kanunla Başbakanlığa bağlı olarak Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) kurulmuştur. 1961 Anayasası’nda da “sosyal devlet” kavramı devletin temel nitelikleri arasına alınmış, planlama ile ilgili hükümler getirilmiş ve planlama sürecinin yasal dayanağı oluşturulmuştur. Türkiye’de eğitim planlaması ile ilgili çalışmalar da planlı kalkınma politikasına geçiş süreci ile birlikte başlamıştır. Eğitim bu çerçevede kalkınmanın temel araçlarından birisi olarak kabul edilmiş, ekonomik ve toplumsal hedefleri destekleyecek şekilde, kalkınma planının içinde uzun dönemli perspektif planlar ve orta dönemli beş yıllık planlar şeklinde planlanmıştır (Küçükler, 2008).

1963 yılındaki birinci kalkınma planından 1980 yılına kadar Türkiye’de iki perspektif plan çerçevesinde dört kalkınma planı hazırlanmıştır. 1963-1977 yıllarını kapsayan ilk iki kalkınma planı 15 yıllık Birinci Perspektif Plan stratejisine uygun olarak hazırlanmıştır. Ancak bu perspektif plan tam olarak uygulanamadığı için 1973 yılında, 1973-1995 yılları arasını kapsayan 22 yıllık yeni bir uzun dönemli perspektif plan hazırlanmıştır. Üçüncü ve dördüncü kalkınma planları da bu perspektif plan doğrultusunda hazırlanmıştır. 1980 sonrası ise merkezî planlamadan stratejik planlamaya geçiş yapıldığı için bu perspektif plan da tam olarak uygulanamamıştır. 1982 Anayasası’nda devletin ve planlamanın ekonomideki etkinliğinin azaltılmasına yönelik ilk somut düzenlemelerden biri yapılarak 1961 Anayasası’nda devletin temel görevleri arasında yer alan planlama 1982 Anayasası’nda ekonomik hükümler bölümüne kaydırılmıştır (Küçükler, 2008). 1960 yılında kurulan Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığı, 2011 yılında çıkarılan 641 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kalkınma Bakanlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır. Böylelikle, DPT’nin kuruluşundan bu yana üstlendiği kalkınma misyonunu bu tarihten itibaren Bakanlık üstlenmeye başlamıştır. 2018 yılında çıkarılan 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 147. maddesi ile Kalkınma Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı şeklinde değiştirilmiştir. Yine 2018 yılında yayınlanan 30488 sayılı resmi gazete ve 13 sayılı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kalkınma planı hazırlama görevi Strateji ve Bütçe Başkanlığı’na verilmiştir.

Seyidoğlu (1993) bir ekonomide uygulanan kalkınma stratejilerinin eğitim politikalarından ayrı değerlendirilemeyeceğini ve kalkınmakta olan ülkelerin de eğitim politikalarını kalkınma stratejilerinde bir araç olarak kullandıklarını ifade etmektedir. Dolayısıyla kalkınma ve eğitim arasındaki etkileşimin oldukça yüksek olduğu söylenebilir (Taş, 2007). Bu durum ilk yapılan Kalkınma Planı’nda “Eğitim, istenilen bir yaşama düzenine ulaşmak çabası olan kalkınmanın en etkili araçlarından biridir.” şeklinde ifade edilerek eğitime yüklenen önem vurgulanmıştır (Küçükler, 2008).

Millî Eğitim Şûraları, Türk eğitim sisteminin detaylı bir şekilde tartışıldığı ve sonucunda karara bağlandığı çalışmalar olarak Türk eğitimine yön veren ve aynı zamanda resmi kurumlar dışında değişik görüşlere de açık olan oluşumlardır. Şûralar, eğitimle ilgili bilimsel ve toplumsal kararlar alarak Türkiye’nin eğitim politikalarının oluşmasına katkı sağlayacak kurumsal bir yapı olarak görev yapması gerekirken, bunun yerine öneriler ortaya koyan bir yapısal örgütlenme olarak eğitim hayatımızda yerini almıştır (Deniz, 2001). Şûralar, Türk Eğitim sistemi içerisinde

Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren eğitime yol gösteren ve eğitim alanında önemli kararlar alan bir danışma organı olarak uzun bir geçmişe sahiptir (Kılıç & Güven, 2017). Hesapçıoğlu (2001), Milli Eğitim Şûralarını, konuların kapsamlı bir şekilde ele alınması, tartışılması ve kamuoyuna yol göstermesi açısından "planlama kurumları" olarak kabul etmekte ve şûra kararlarını da "eğitim planlaması dokümanları" olarak nitelendirmektedir (akt. Küçük, 2008).

1933'te yürürlüğe giren "2287 sayılı Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun"la hem Talim Terbiye Dairesi kurulmuş, hem de Millî Eğitim Şûraları'nın yasal olarak dayanağı ortaya çıkmıştır (Aslaner, 2008; Deniz, 2001). Böylelikle ulusal eğitim sistemine yön vermek, eğitim-öğretimle ilgili sorunları tespit ederek onları incelemek ve çözüm önerilerinde bulunmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı'nın en yüksek danışma organı kurulmuştur (Deniz, 2001). Yasaya göre, üç yılda bir toplanması hükmü getirilen şûraların ilk olarak toplanması için 1935 yılı belirlenmiştir. Fakat çeşitli nedenlerle ilk Şûra'nın toplanması 1939 yılında gerçekleşmiştir. 2014 yılına kadar da 19 Milli Eğitim Şûra'sı toplantısı yapılmıştır. Eğitim politikalarına yön vermede önemli etkileri bulunan ve dayanak olarak gösterilebilen bu politika belgelerinin bütüncül şekilde incelenmesi paydaşlara politika süreçleriyle ilgili ışık tutacaktır. Bu bağlamda araştırmanın amacı planlı kalkınma döneminde yapılan Milli Eğitim Şûraları'nda alınan kararları, kalkınma planlarında eğitimle ilgili alınan kararlar çerçevesinde değerlendirmektir. Bunun için veri kaynağı olarak planlı kalkınma döneminde gerçekleştirilen 10 kalkınma planı dokümanı ve bu zaman aralığında gerçekleşen 13 Milli Eğitim Şûra'sı dokümanı kullanılmıştır. Araştırmanın daha sonra gerçekleştirilecek çalışmalara kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

Yöntem

Bu alt başlıkta araştırmanın modeli, veri toplama araçları ve verilerin analizi yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Araştırmanın problem durumu; planlı kalkınma döneminde yapılan Milli Eğitim Şûrası kararları ile kalkınma planlarında eğitimle ilgili alınan kararların birlikte değerlendirilmesi ve uyumlu olup olmadıklarının tespit edilmesidir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden belge (doküman) analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, "araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır" (Yıldırım & Şimşek, 2002). Doküman analizinde öncelikle ilgili dokümanlara ulaşılır. Ulaşılan dokümanlar iyi bir şekilde okunduktan ve anlaşıldıktan sonra analize geçilir. Son olarak ise yorumlama ve değerlendirme süreci gerçekleştirilir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Özellikle eğitim alanında yapılan doküman analizi araştırmalarında daha çok el yazması veya basılı kaynaklardan yararlanılmaktadır (Duffy, 2014).

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın veri kaynakları, yazılı belgelerdir. Veri kaynakları olarak planlı kalkınma döneminde yapılan on adet beş yıllık kalkınma planı (BYKP) ve 1962 yılından sonra gerçekleştirilen on üç Milli Eğitim Şûrası'ndan oluşmaktadır. Söz konusu dokümanlara Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı web sayfası ile Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı web sayfasından ulaşılmıştır. Dolayısıyla dokümanların resmi kurumlardan ulaşılmış olması nedeniyle orijinallikleri sağlanmıştır. Kalkınma Planları ve Şûra dokümanları perspektif plan dönemleri dâhilinde gruplandırılmış ve buna göre incelenmiştir. Araştırmanın veri kaynaklarını oluşturan belgeler aşağıda dönemsel olarak eşleştirilmiş şekilde verilmiştir. İkinci Perspektif Plan'ın süresi 1995 yılında dolduğu halde yeni bir uzun dönemli plan hazırlanmadığı için Yedinci BYKP (1996-2000) perspektif planlar dışında tutulmuştur.

1. Perspektif Plan (15 yıllık) (1963-1977).

1. Birinci BYKP (1963-1967) – 7. Milli Eğitim Şûrası - 1962
2. İkinci BYKP (1968-1973) – 8. Milli Eğitim Şûrası - 1970

2. Perspektif Plan (22 yıllık) (1973-1995)

3. Üçüncü BYKP (1973-1977) – 9. Milli Eğitim Şûrası - 1974
4. Dördüncü BYKP (1979-1983) – 10. ve 11. Milli Eğitim Şûrası 1981 - 1982
5. Beşinci BYKP (1985-1989) – 12. Milli Eğitim Şûrası - 1988
6. Altıncı BYKP (1990-1994) – 13. ve 14. Milli Eğitim Şûrası – 1990 - 1993
7. Yedinci BYKP (1996-2000) – 15. ve 16. Milli Eğitim Şûrası – 1996 - 1999

3. Uzun Vadeli Strateji (23 yıllık) (2001-2023)

8. Sekizinci BYKP (2001-2005) – 17. Milli Eğitim Şûrası - 2006
9. Dokuzuncu BYKP (2007-2013) – 18. Milli Eğitim Şûrası - 2010
10. Onuncu BYKP (2014-2018) – 19. Milli Eğitim Şûrası – 2014

Veri Analizi

Veri analizi bağlamında betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Bu analiz biçiminde amaç elde edilen bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır ve alıntılara da yer verilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu bağlamda araştırmanın verilerini oluşturan Kalkınma Planları ve Milli Eğitim Şûralarına ilişkin dokümanlar öncelikle betimlenmiş ve dönemsel olarak uyumluluklarını tespit etmek üzere eşleştirilmiştir. Daha sonra ilgili kararlar ve hedefler betimsel analiz yoluyla başlıklar doğrultusunda incelenerek yorumlanmış ve elde edilen sonuçlara dayalı varsayımlarda bulunulmuştur. Başlıklandırma noktasında perspektif plan dönemleri temel alınmıştır. Kalkınma planları ile Milli Eğitim Şûralarına ilişkin kararlar perspektif planlar dâhilinde tablolaştırılarak karşılaştırılmıştır.

Bulgular

Bu alt başlıkta öncelikle kamu kesimi için emredici nitelikte olan kalkınma planı ele alınmış, sonra ilgili plan aralığında yapılan Milli Eğitim Şûrası değerlendirilmiştir.

1. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963- 1967) ve 7. Milli Eğitim Şûrası (1962)

Yedinci Milli Eğitim Şûrası Planlı Kalkınma döneminin ilk şûrasıdır. Birinci BYKP planı, planlı kalkınma döneminin başladığı 1960 yılında hazırlanamamış ve 1963 yılında hazırlanmıştır ve eğitim ile ilgili konular yedinci bölümde, “İnsan Gücü, İstihdam, Eğitim ve Araştırma” başlığı altında yer almıştır. Bu başlık altında ilköğretim dışındaki eğitim kurumlarındaki eğitim hizmetinin finansmanına vatandaşların da imkânları doğrultusunda katılmaları, gelir durumu uygun olmayan başarılı öğrencilerin ise burs sistemi ile desteklenmesi kararlaştırılmıştır. Bunun yanı sıra eğitim ve sanayi işbirliğine vurgu yapılmış ve sanayi içinde eğitimin durumu ve geliştirme imkânları araştırılmıştır. Bu planlı kalkınma döneminde en önemli sorunlar olarak, öğretmen açığı, öğrenci-öğretmen oranlarındaki dengesizlikler, yetiştirilen alan dışı istihdam ve toplumsal yapı ile iktisadi yapının gereksinim duyduğu alanlarda nitelikli elemanın olmaması gibi konular öne çıkmıştır. Plan hedefleri kapsamında ise ortaöğretim öğrencilerinin büyük bir bölümünün mesleki ve teknik eğitime yönlendirilmesi ve öğretmen yetiştiren kurumlara öncelik verilmesi gerekliliği ortaya konmuştur (DPT, 1963).

Yedinci Milli Eğitim Şûrası planlı kalkınma döneminin ilk Şûrası olduğu için eğitimi bütün olarak ele almıştır. Ele alınan konular içerisinde zorunlu ilköğretimin 1970 yılına kadar bütün ülkede yayılması, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin belirlenmesinde ve geliştirilmesinde çevrenin ekonomik özelliklerinin de göz önüne alınması; yeni ortaokul müfredat programının deneme amaçlı bazı okullarda 1963-1964 Öğretim Yılında uygulanması, tek merkezden yönetilecek bir tür olgunluk sınav sisteminin getirilmesi, yeni lise müfredat programlarının önce deneme nitelikli olarak bazı okullarda uygulanması ve az nüfuslu yerlerde mesleki ve genel öğretim kurumlarının tek çatı altında toplanmasıyla oluşacak çok amaçlı bir okul modelinin deneme nitelikli olarak açılması, özel öğretim kurumlarının teşvik edilmesini sağlayacak kanun ve yönetmeliklerin hazırlanması, imam-hatip okullarının ortaokula dayalı olması ve yeni açılacak üniversitelerle ilgili gerekli tedbirlerin alınması gibi kararlar alınmıştır.

2. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968- 1972) ve 8. Milli Eğitim Şûrası (1970)

İkinci BYKP’de eğitim konusu altıncı bölümde, “Ekonomik Gelişimde İnsan Unsuru” isimli bölümde yer almaktadır. Bu kalkınma planında öncelikli konular olarak özel eğitim kurumları ve özellikle de yaygın eğitim ön plana çıkmıştır. Eğitimin çevre ve iş hayatı ile ilişkisinin sınırlı olduğundan ve yönlendirmelerin etkili bir şekilde yapılamadığından, öğretmen sayısının yetersizliğinden, öğrenci öğretmen oranlarının yüksek oluşundan ve bu durumun da eğitimin niteliğini sınırlandırdığından bahsedilmiştir. Yükseköğretimde öğretim üyesi sorununun yeni üniversite açılmasını sınırladığı tespiti de yapılmıştır. Öğretim üyesi yetiştirmek üzere yurtdışına doktora öğrencisi gönderme çalışmalarına

devam edileceği vurgulanmıştır. Planda örgün ve yaygın eğitim sistemleri ayrı ayrı ele alınmış, hizmetiçi eğitime ayrıca farklı bir başlık altında da değinilmiştir. İkinci kalkınma planında bağımsız anaokulları ve ilkokullara bağlı anasınıflarının kurulması ve geliştirilmesi de hedeflenmiştir. Ancak burada okul öncesi eğitim daha çok anne eğitiminden yoksun çocuklar için düşünülmüştür. Bunun yanı sıra bütün eğitim kurumlarının MEB içinde toplanması esas olarak alınmıştır (DPT, 1968).

Sekizinci Milli Eğitim Şûrası gecikmeli olarak 1970 yılında toplanmıştır. Bu Şûra'da ortaöğretim sisteminin kuruluşu ve yükseköğretime geçişin yeniden düzenlenmesine yönelik kararlar öne çıkmaktadır. Özellikle mesleki ve teknik öğretime ağırlık veren bir sistemin geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ortaöğretim; birinci devre ortaöğretim ve ikinci devre ortaöğretim olmak üzere ikiye ayrılmış ve ikinci devre ortaöğretimde yöneltme sınıfı vurgusu yapılmıştır. Ayrıca bu Şûrada ilk defa çok gayeli bir okul programından bahsedilmiştir.

Birinci perspektif plan döneminde yapılan Birinci BYKP (1963-1967) ve İkinci BYKP (1968-1973) ile ilgili dönem aralığında yapılan 7. Milli Eğitim Şûrası (1962) ve 8. Milli Eğitim Şûrası (1970) aşağıdaki tablo 1'de örtüşen yönler ve ayrılan yönler şeklinde karşılaştırmalı olarak ortaya koyulmuştur.

Tablo 1. Birinci perspektif plan dönemi Kalkınma Planları ile Milli Eğitim Şûralarının karşılaştırılması

Kalkınma Planı	Şûra	Örtüşen Yönler	Ayrılan Yönler	
			Kalkınma Planı	Milli Eğitim Şûrası
Birinci BYKP (1963-1967)	7. Milli Eğitim Şûrası (1962)	Her iki dokümanda da insan gücünün istihdamında eğitimin rolü ön plana çıkmaktadır.	Sanayi ile bağlantılı bir sistem ve teknik eğitim	Merkezi bir olgunluk sınavı
İkinci BYKP (1968-1973)	8. Milli Eğitim Şûrası (1970)	Ortaöğretim sistemi birinci devre ve ikinci devre ortaöğretim olarak ayrılmıştır	Özel eğitim kurumları ve yaygın eğitim, yükseköğretimde öğretim üyesi sorunu	Ortaöğretim sisteminin kuruluşu ve yükseköğretime geçiş

3. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973- 1977) ve 9. Milli Eğitim Şûrası (1974)

Üçüncü BYKP, 1973-1995 yılları arasında kapsayan 22 yıllık İkinci Perspektif Plan'ın ilk aşamasını oluşturmaktadır. Bu planda eğitim konusu ikinci bölümde "İnsangücü ve Eğitim" ve on ikinci bölümde "Eğitim ve Kültür" başlıklarında ele alınmıştır. Daha önceki planlarda özellikle öncelik verildiği halde mesleki ve teknik eğitim konusundaki başarısızlık, belirli alanlarda yükseköğretime olan aşırı talep ve yaygın eğitimle ilgili çalışmaların istenen düzeyde olmadığı vurgulanmıştır. Bu planda ilköğretimin sekiz yıla çıkarılması ve okul öncesi eğitim konusunda özel sektörün teşvik edilmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur. Ayrıca genel liselerde ve yükseköğretimde okuyan öğrencilerin öğretim giderlerine katılma yolları üzerinde durulmuş ve ortaöğretimde mesleki ve teknik eğitimin ağırlık kazanması gerekliliği belirtilmiştir. Öğretmenlerin bölgeler arasında dengesiz dağılımı, okul ve derslik sayılarının yetersizliği sonucu ikili öğretimin artışı ve özellikle mesleki ve teknik okullardaki okul terki gibi sorunlara değinilmiştir (DPT, 1973).

1974 yılında yapılan Dokuzuncu Milli Eğitim Şûrasında ise gündem maddeleri olarak Milli Eğitim Sisteminin bütünlüğü içinde programlar ve öğrenci akışını düzenleyen kurallar ele alınmıştır. Şûra öncesinde 1973 tarihli 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen Türk eğitiminin amaçları ile özel amaçları belirlenmiş ve Türk milli eğitiminin temel ilkeleri (14 ilke) ele alınmıştır. Ortaokul kademesinde özellikle de seçmeli dersler üzerinde detaylı bir şekilde durulmuştur. Ayrıca nüfusun az ve dağınık olduğu yerlerde, farklı öğretim programlarının bir çatı altında uygulandığı çok programlı liselerin kurulması vurgulanmıştır. Ortaöğretimde yönelme üzerinde durulmuş ve yöneltmenin temel eğitimden itibaren olması gerektiği belirtilmiştir. Şûranın ikinci kısmında geleceğe dönük hedefler ortaya konulmuştur. Son olarak Onuncu Milli Eğitim Şûra'sının öğretmenlik mesleğinin sorunlarının incelemesine tahsis edileceği belirtilmiştir. Üçüncü Kalkınma planı ve Dokuzuncu Milli Eğitim Şûrası birlikte değerlendirildiğinde Şûrada alınan kararların çok kapsamlı olduğu ancak Üçüncü Kalkınma Planındaki hedefleri karşılamaktan uzak olduğu söylenebilir.

4. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979- 1983) ve 10. ve 11. Milli Eğitim Şûrası (1981)-(1982)

Dördüncü BYKP'de (1979-1983) eğitim konusuna "Yaşam Düzeyinde Gelişmeler" ve "Birincil Üretim, Altyapı ve Hizmetler" ana başlıkları altında değinilmiştir. Bu planda özellikle mesleki ve teknik eğitimde istenilen düzeye ulaşamadığı, öğretmen yetiştirme sistemindeki sıkıntılar ve nitelikteki düşüş, yükseköğretimdeki düzensizlikler ve örgün eğitim dışında kalan yığınların eğitim eksiklikleri öne çıkan konulardır. Okulöncesi eğitim ve temel eğitimde

istenilen düzeye gelinemediği vurgulanmıştır. Ortaokullar bağlamında düzensiz okul açma politikası ve dengesiz öğretmen dağılımının eğitimin niteliğini düşürdüğü ifade edilmiştir. Ortaöğretim kademesinde mesleki ve teknik eğitimdeki okullaşma hedeflerine ulaşamadığı, aksine genel ortaöğretimin oranının artış gösterdiğine dikkat çekilmiştir. Yükseköğretim önünde aşırı bir yığılma olduğu, yüksekokullardaki öğrenci sayısının çok hızlı artış gösterdiği, yükseköğretimde üçüncü plan hedefinin aşıldığı ve öğretim üyesi açığı olduğu vurgulanmıştır. Yaygın eğitim kurumları arasında öngörülen eşgüdümün sağlanamadığı belirtilmiştir. Dördüncü Plan döneminde temel hedef olarak öncelikle mesleki-teknik eğitime ağırlık verileceği ortaya konulmuştur. Okulöncesi eğitimin özellikle gecekondularda yaşayan işçi çocuklarının hedef alınarak pilot uygulamasının yapılması ve yaygınlaştırılması politikası ortaya konulmuştur. Temel eğitim kademesinde okulsuz köylerin okula kavuşturulması, üçlü eğitimden ikili eğitime geçilmesi ve kitap giderlerinin devlet tarafından karşılanması, temel eğitim ikinci kademesinin ise genel ve mesleki teknik olarak işlevsel bir yapıya dönüştürülmesinin araştırılması kararı alınmıştır. Ortaöğretim kademesinde mesleki ve teknik eğitim vurgusu yapılarak özellikle üretim sürecine öğrencilerin daha aktif bir şekilde katılmalarını sağlayacak bir yapıya dönüştürülmesi hedeflenmiştir. Yükseköğretim kademesine yönelik ise nitelik vurgusu yapılmış ve özellikle öğretim üyesi yetiştirmek için yurtiçi doktora programlarının geliştirilmesine yönelik bir sistemin gerekliliği vurgulanmıştır (DPT, 1979).

Dördüncü BYKP (1979-1983) aralığında yapılan Onuncu Milli Eğitim Şûrası (1981) ise kalkınma planı ile tutarlı olarak Türk Millî Eğitim Sistemi içinde yer alan eğitim programları, öğrenci akışını düzenleyen kurallar ve öğretmen yetiştirme konularından oluşan gündem maddeleri ile toplanmıştır. Ancak öğretmen yetiştirme konusundan ziyade eğitim kademeleri ve özellikle de okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılması ve okulöncesi eğitim programları üzerinde durulmuştur. Temel eğitime giriş yaşının 6 yaşa çekilmesi ve zorunlu eğitimin 5 yıldan 8 yıla çıkarılması, temel eğitimin yaygınlaştırılması noktasında yerel özelliklerin dikkate alınması, imkânlar çerçevesinde yatılı okul, taşınabilir eğitim gibi yöntemlerden yararlanılması kararı alınmıştır. Rehberlik hizmetlerine ağırlık verilmesi, mevcut öğretmenlerin, yöneticilerin ve uzmanların hizmet içi eğitimlerinin yapılmasının sağlanması, farklı bakanlıklar tarafından gerçekleştirilen yaygın eğitime yönelik hizmetlerin koordinasyonunun çözülmesi, eğitim hizmetlerinin ülke genelinde dengeli bir şekilde yayılmasını sağlayacak bir örgütlenme yoluna gidilmesi ele alınan diğer konular olmuştur.

Dördüncü BYKP dönemini kapsayan tarihlerde (1979-1983) yapılan On birinci Milli Eğitim Şûrası (1982) öğretmen ve eğitim uzmanlarının gelişimi, eğitimi ve sorunlar gündem maddeleri ile toplanmıştır. Birinci bölümde öğretmen eğitimi ile ilgili ülkemizdeki eğilimlere, çeşitli ülkelerde öğretmen yetiştirme sürecine değinilmiş ve öğretmen açığını ortadan kaldırma endişesinin kalite sorununa neden olduğu vurgulanmıştır. Öğretmen eğitimi ile ilgili olarak üniversite ile MEB işbirliğinin olması, Eğitim fakültelerine öğrenci alırken öğretmen liselerine ve mesleki ve teknik liselerin belirli bölümlerine kontenjan ayrılması, belirli alanlarda öğretmen ihtiyacını karşılamak için lisans eğitimini tamamlayanların, eğitim fakülteleri bünyesinde pedagojik formasyon olarak öğretmen olabilmeleri, üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarına pedagojik formasyon kazandıran programların uygulanması önerilmiştir. İkinci bölümde öğretmen eğitiminde hizmet öncesi sorunlar çerçevesinde öğretmen eğitimin amacı, standartları ve sorunlar üzerinde durulmuştur. Ayrıca öğretmen yetiştirme programlarında yer alan meslek bilgisi, alan bilgisi ve genel kültür derslerinin ağırlığına değinilmiştir. Üçüncü bölümde ise eğitim uzmanlarının eğitimi ile ilgili öğretmenlerin uzmanlığa geçiş şartları, çalışma şartları, istihdam şartları, eğitim uzmanlarını yetiştirecek kaynaklar ve buna ilişkin teklifler görüşülmüştür. Dördüncü bölümde öğretmenlerin ve uzmanların hizmet içi eğitimi, beşinci bölümde de öğretmenlerin ve uzmanların sorunları ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri üzerinde durulmuştur.

5. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985- 1989) ve 12. Milli Eğitim Şûrası (1988)

Bu planda (1985-1989) eğitim konusu, “Sosyal Hedef ve Politikalar” başlıklı bölümde yer almıştır. Kalkınma planında niteliğin yükseltilmesi, yaygın eğitim programları aracılığıyla meslek kazandırma, yabancı dil eğitimi, öğretmenin işbaşında yetiştirilmesi gibi genel ilkeler ele alınmıştır. Bu Plan’da “temel eğitim” yerine yeniden “ilköğretim” kavramı kullanılmıştır. İlköğretim kapsamında anasınıflarının yaygınlaştırılması ve 5-6 yaş nüfusunda okullaşma oranının %10’a çıkarılması (ilk nicel hedef), ikili eğitimin azaltılması, ilköğretim ve ortaokullarda özel eğitime gereksinim duyan çocukların eğitimine gereken önemin verilmesi ve mesleğe yöneltme hedefleri yer almaktadır.

Ortaöğretim kapsamında örgün ve yaygın mesleki ve teknik liselerin özendirilmesi, önceliğin ara insan gücünün yetiştirilmesine verilmesi gerektiği, yaygın ve örgün eğitimin paralel yürütülmesi gerekliliği, özel okulların teşvik edileceği ve beden eğitimi ve spor meslek liselerinin açılacağı vurgulanmıştır. Ayrıca “Anadolu” türü liselerin yaygınlaştırılmasına ilişkin hedefler bu planda öne çıkmaktadır. Yükseköğretim kademesiyle ilgili olarak yükseköğretim kapasitesinin, istihdam olanakları çerçevesinde düzenlenmesi, başarılı öğrencilerin üniversitelere alınabilmesi için öğretim üyeliğinin cazip hale getirilmesi öne çıkan kararlardır. Yükseköğretim kademesinde plan döneminin sonunda %12’lik bir okullaşma oranı hedeflenmiştir (DPT, 1985).

Beşinci BYKP dönemini kapsayan tarihlerde (1985-1989) yapılan On ikinci Milli Eğitim Şûrası (1988) 6 yıl aradan sonra toplanmıştır. İlköğretim çerçevesinde ortaokulların liseler bünyesinden ilköğretime alınması ve başlama yaşının 72 ay olması, sekiz yıllık zorunlu öğretime geçişin sistemli bir şekilde uygulanması, ortaöğretim kurumlarına geçişin, ilke olarak sınavsız sağlanması; talebin boyutlarına göre sıralama imtihanlarının yapılması ve bu sınavların okullarca veya merkezce uygulanması, diplomaların sekizinci yılsonunda verilmesine merkezi yerlerden başlanarak uygulaması kararları alınmıştır.

Genel, Mesleki ve Teknik Ortaöğretim çerçevesinde 9. sınıfta ortak derslerin olması; diğer sınıflarda ortak derslerin yanı sıra ilgili dal derslerinin ve seçmeli derslerin yer alması kararları yer almıştır. Ayrıca örgün eğitim dışında kalmış kişilere okul dışından ortaöğretim öğrenimi görme imkânlarına yönelik merkezlerin kurulması, ortaöğretim seviyesinde özel öğretim kurumlarının açılmasını özendirici tedbirlerin alınması gibi kararlar alınmıştır.

Yükseköğretime geçiş başlığında yükseköğretime geçişte uygulanan merkezi sınavların aşamalı olarak kaldırılması, yükseköğretim kurumları açabilmeleri için özel sektörün teşvik edilmesi, mesleki ve teknik lise mezunlarının öğrenim gördükleri programlara uygun yükseköğretim kurumlarına geçişlerinin sağlanması kararları alınmıştır. Uygulanmakta olan sınıf geçme sistemi yerine ders geçme sistemine geçilmesi de şûra kararları arasında yer almaktadır. Yükseköğretim çerçevesinde; "tam yıl eğitim" uygulamasına geçilmesi, dekanların ve rektörlerin seçim süreci, öğretim elemanlığının cazip hâle getirilmesi, araştırma ve yurtdışı eğitim olanaklarının artırılması, ders yüklerinin azaltılması kararları alınmıştır.

Eğitimde yeni teknolojiler başlığı altında televizyonun eğitim sürecinde etkin olarak kullanılması, yeni teknolojiler bağlamında yerli üretime öncelik verilmesi, eğitim teknolojisine yönelik derslerin öğretmen yetiştiren kurumlarda zorunlu ders olarak yer alması ve buna yönelik öğretim elemanı yetiştirilmesi kararları yer almaktadır.

Öğretmen yetiştirme başlığı altında öğretmen liselerinin öğretmen yetiştiren kurumlar için kaynak haline getirilmesi, öğrencilerin sınavla ve mülakatla seçilmesi kararı alınmıştır. Okul öncesi eğitim kademesine öğretmen yetiştiren iki yıllık yükseköğretim programlarının devam etmesi ve bu programlara öğretmen lisesinden mezun olanlara belirli kontenjan ve puan avantajı sağlanmış ÖSS puanıyla, meslek lisesinden mezun olanların ise yapılacak ÖSS mesleğe yatkınlık testi ile alınmaları benimsenmiştir. Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına öğretmen lisesi mezunları dışında öğrenci alınması durumunda ÖSS veya ÖYS, Mesleğe Yatkınlık Testi, mülakat gibi farklı kriterlerin aranması önerilmiştir. Ayrıca öğretmenlik uygulamasının uygulama okullarında daha uzun süreli yapılması, eğitim yüksekokulundaki sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulamaların belirli bir bölümünü köy ilkokullarında yapmaları ve eğitim yöneticiliğinin bir branş olarak benimsenmesi gerektiği önerilen diğer hususlardır.

Türkçe ve Yabancı Dil Eğitim ve Öğretimi konusunda; kompozisyon dersinin ayrı bir ders olarak okutulması, sınıf geçmede Türkçe dersinin ağırlıklı hale getirilmesi, Türkçe dersinin ÖSYM sınavlarındaki ağırlığının artırılması ve bir baraj sisteminin getirilmesi kararlarının alındığı görülmektedir. Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi kapsamında ise yabancı dil öğretimini teşvik amacıyla; ülkemizle diğer ülkeler arasında öğretmen, öğrenci, program, ders aracı vb. konularda kısa ve uzun süreli değişim programlarının geliştirilmesi, yetişkinlerin yaygın eğitim kurumlarında yabancı dil öğrenmelerinin teşvik edilmesi gibi kararlar üzerinde durulduğu görülmektedir.

Eğitimin finansmanı başlığı altında eğitim sisteminin finansman kaynakları ve eğitim yatırımları üzerinde durulmuştur. Öğretim programları başlığı altında ise özellikle millilik vurgusu yapılmış ve programları hazırlarken öğretim kademelerinin özelliği ve çocukların ilgi, yetenek ve kapasitelerinin dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

6. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990- 1994) ve 13. ve 14. Milli Eğitim Şûrası (1990) -(1993)

Altıncı BYKP’de (1990-1994) eğitim konusuna “Beşeri Kaynaklar” alt başlığı altında yer verilmiştir. Planda kalkınmanın temelini beşeri kaynaklar olduğu ve eğitime bundan dolayı hak ettiği önemin gösterilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Okulöncesi eğitime yönelik sayısal hedef belirleme (%11,5) bu planda da devam etmektedir.

İlkokullarda kalitenin artırılmasına yönelik çalışmaların devam edeceği, ortaokullardaki okullaşma oranının % 80,0'e çıkarılması, ortaöğretimdeki okullaşma oranının da % 45,2 (% 24,0 Genel Ortaöğretim - %21,2 Mesleki ve Teknik Eğitim) olarak gerçekleşmesi ve yükseköğretimde açık öğretimle birlikte okullaşma oranının % 15 olması hedeflenmiştir. Öğretim üyesi ihtiyacını gidermeye yönelik olarak da 12 bin kişinin doktora eğitimini tamamlaması öngörülmektedir (DPT, 1990).

Altıncı Kalkınma Planı'nda yaygın eğitimden beklentilerin arttığı ve bu alana yönelik ayrılan kaynakların artırılması gerekliliği, çıraklık eğitiminin ve yaygın eğitimin kamu kesimi ile özel kesim işbirliği içinde sürdürülmesi gerekliliği vurgulanmıştır. İlkeler ve politikalar kapsamında sınıf mevcutlarının azaltılması, okullarda yeni eğitim teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılması, eğitim altyapısının iyileştirilmesi, yetenekli kişilerin öğretmenlik mesleğine ve öğretim üyeliğine yönelmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılması, özel eğitimle ilgili gerekli altyapının geliştirilmesi, mesleki yönlendirme ve rehberlik faaliyetlerinin etkin hale getirilmesi, bir TV kanalının eğitim faaliyetlerine ayrılması, özel okul ve üniversite kurulmasının teşvik edilmesi gibi ilkeler belirlenmiştir. Ayrıca mesleki teknik lise mezunlarından yükseköğretime devam etmek isteyenlerin kendi branşlarında bir kuruma yönelmelerini sağlayacak düzenlemelerin yapılacağı vurgulanmıştır. Yaygın eğitimde önceliğin istihdama yönelik beceri eğitiminde olacağı ve hizmetiçi eğitim programlarının verimliliği artırıcı bir araç olarak ele alınacağı ifade edilmiştir (DPT, 1990).

Bu plan (1990-1994) dönemini kapsayan tarihler aralığında On üçüncü Milli Eğitim Şûrası (1990) ve On dördüncü Milli Eğitim Şûrası (1993) yapılmıştır. On üçüncü Milli Eğitim Şûrası (1990) yaygın eğitim konusunu görüşmek üzere toplanmıştır ve kısa bir şûradır. Şûrada "Millî Eğitim Terimleri Sözlüğü" hazırlanması gerektiği ve sözlükte yaygın eğitimle ilgili uluslararası terminolojiyi de göz önünde bulunduracak bir bölümünün yer alması gerektiği vurgulanmıştır. Şûrada halkın yaygın eğitime katılmasına yönelik motivasyonun sağlanması, yaygın eğitimde alınan belgelerin örgün eğitimdeki denkliklerinin sağlanarak, iki sistem arasında yatay ve dikey geçişlerin sağlanması, yaygın eğitim faaliyetleri için yerel yönetimlerin bütçelerinden pay ayırmalarını sağlayacak yasal düzenlemelerin yapılması, yaygın eğitime yönelik derslere öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında da yer verilmesi, yaygın eğitimle ilgili ulusal ve yerel düzeyde araştırmaların yapılması gibi kararlar alınmıştır.

1993 yılında yapılan On dördüncü Milli Eğitim Şûrası ise eğitim yönetimi ve eğitim yöneticiliği ile okul öncesi eğitimi başlıklarını görüşmek üzere toplanmıştır. Bu şûrada Millî Eğitim Akademisi'ne işlerlik kazandırılacağı, Bakanlığın merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatlarının daha işlevsel hale getirileceği, hâlihazırdaki eğitim yöneticilerinin, üniversitelerle işbirliği içinde yetiştirileceği; müfettişlerin, yükseköğretim kurumlarında ve Millî Eğitim Akademisi'nde teftiş ve rehberlik alanında lisansüstü eğitim görmelerinin sağlanacağı gibi eğitim yönetimi ile ilgili kararlar alınmıştır. Okulöncesi eğitimle ilgili olarak da okulöncesinin geliştirilerek yaygınlaştırılması ve kalkınma planlarındaki hedeflere ulaşılması ve buna ilişkin politika ve uygulamaların geliştirilmesi fikri üzerinde durulmuştur.

İkinci perspektif plan döneminde (1973-1995) yapılan Üçüncü BYKP (1973-1977), Dördüncü BYKP (1979-1983), Beşinci BYKP (1985-1989) ve Altıncı BYKP (1990-1994) ile ilgili dönem aralığında yapılan 9. Milli Eğitim Şûrası (1974), 10. Milli Eğitim Şûrası (1981), 11. Milli Eğitim Şûrası (1982), 12. Milli Eğitim Şûrası (1988), 13. Milli Eğitim Şûrası (1990) ve 14. Milli Eğitim Şûrası (1993) aşağıdaki tablo 2'de örtüşen yönler ve ayrılan yönler şeklinde karşılaştırmalı olarak ortaya koyulmuştur. Ayrıca 2. Perspektif plan dışında kalan ancak uzun vadeli strateji döneminde de yer almayan Yedinci BYKP (1996-2000) ile ilgili dönem aralığında yapılan 15. Milli Eğitim Şûrası (1996) ve 16. Milli Eğitim Şûrası (1999) ile ilgili karşılaştırmalara da tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2. İkinci perspektif plan dönemi Kalkınma Planları ile Milli Eğitim Şûralarının karşılaştırılması

Kalkınma Planı	Şûra	Örtüşen Yönler	Ayrılan Yönler	
			Kalkınma Planı	Milli Eğitim Şûrası
Üçüncü BYKP (1973-1977)	9. Milli Eğitim Şûrası (1974)	Ortaöğretimde yönelme, mesleki ve teknik eğitimin ağırlık kazanması	Genel lise ve yükseköğretim öğrencilerinin öğretim giderlerine katılmaları, ilköğretimin sekiz yıla çıkarılması	Öğrenci akışını düzenleyen kurallar, seçmeli dersler, çok programlı liseler
Dördüncü BYKP (1979-1983)	10. Milli Eğitim Şûrası (1981)	Türk Eğitim Sistemi'ndeki eğitim kademeleri ele alınmıştır. Okulöncesi eğitime ilişkin kararlar ortaktır.	Mesleki ve teknik eğitim, yükseköğretim ve öğretmen yetiştirme	Öğretmenlerin ve yöneticilerin hizmet içi eğitimleri
	11. Milli Eğitim Şûrası (1982)	Yaygın eğitim kurumları arasında eşgüdümün sağlanması	Mesleki eğitim, öğretim üyesi yetiştirme	Öğretmen yetiştirme sistemi
Beşinci BYKP (1985-1989)	12. Milli Eğitim Şûrası (1988)	İlköğretimin 8 yıla çıkarılması, Genel, mesleki ve teknik liseler, Yükseköğretim, Öğretim elemanları, Yabancı dil öğretimi ile ilgili kararlar örtüşmektedir.	Okulöncesi eğitim, anasınıflarının yaygınlaştırılması, özel eğitim, Anadolu türü liselerin yaygınlaştırılması	Sınıf geçme sistemi yerine ders geçme sistemine geçilmesi, Eğitimde yeni teknolojiler, Öğretmen yetiştirme, Türkçe Öğretimi, Yaygın eğitime yönelik yasal düzenlemelerin yapılması
Altıncı BYKP (1990-1994)	13. Milli Eğitim Şûrası (1990)	Yaygın eğitim, Okul öncesi eğitim	Okullaşma oranları, Öğretim üyesi ihtiyacının giderilmesi, Sınıf mevcutlarının azaltılması, Eğitim altyapısının geliştirilmesi	
	14. Milli Eğitim Şûrası (1993)			Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi, Milli Eğitim Akademisi
Yedinci BYKP (1996-2000)	15. Milli Eğitim Şûrası (1996)	Ortaöğretimde yeni bir yapılanmaya gidilmesi, Mesleki ve teknik eğitimde modüler sisteme geçilmesi, Yükseköğretime geçiş sürecinin düzenlenmesi, Zorunlu eğitim dışındaki kademelerden yararlanan kişilerin maddi imkânları doğrultusunda eğitimin finansmanına katılması Meslek standartlarının hazırlanması	Okulöncesi eğitim ilköğretim düzeyinden ayrı ele alınmıştır. Özel sektörün teşvik edilmesi, Özel dershanelerin dönüştürülmesi,	5-6 yaş okul öncesi eğitimin ilköğretime dâhil edilmesi, İlköğretimin kesintisiz 8 yıl ve zorunlu olması, Taşınabilir eğitim, YİBO ve pansiyonlu okul Rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesi, Öğretmen yetiştirme sistemi, Eğitim yönetiminin bir bilim olarak algılanması
	16. Milli Eğitim Şûrası (1999)			Mesleki rehberlik, Mesleki ve teknik eğitime uygun öğretmen ve yönetici yetiştirme

7. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000) ve 15. ve 16. Milli Eğitim Şûrası (1996) – (1999)

Bu Planda eğitim konusu “Temel Yapısal Değişim Projeleri” ana başlığı altında yer alan “İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi” bölümünde yer almış ve reform olarak nitelendirilmiştir. Öncelikle mevcut durum ortaya konulmuş ve nüfusun eğitim düzeyinin yetersizliği vurgulanmıştır. Amaçlar ve politikalar bağlamında eğitimin bu plan döneminde en öncelikli sektör olacağı, eğitime ayrılan kaynakların artırılacağı, özel sektörün teşvik edileceği ifade edilmiştir. Bu plan döneminde okulöncesi eğitim ilköğretim düzeyinden ayrı ele alınmıştır. Ortaöğretim kademesinde yeni bir yapılanmaya gidilerek yükseköğretim önündeki yığılmanın önlenmesi, özel dershanelerden uygun olanların ortaöğretim ve yükseköğretim kurumuna dönüştürülmesinin destekleneceği belirtilmiştir. Örgün ve yaygın eğitim

kurum ve programları arasında yatay ve dikey geçişlere imkân verecek bir yapının oluşturulacağı, mesleki ve teknik eğitimde modüler sisteme geçileceği, meslek standartlarının tespit edileceği ve Meslek Standartları Kurumu oluşturulacağı değinilen diğer konular olmuştur. Zorunlu eğitim dışında kalan eğitim kademelerinde bu hizmetlerden yararlanan kişilerin maddi imkânları doğrultusunda eğitimin finansmanına katılması amaçlanmıştır (DPT, 1996).

Bu dönem (1996-2000) aralığında yapılan On beşinci Milli Eğitim Şûrası'nda (1996) ilköğretim ve yönlendirme, ortaöğretimin yeniden yapılanması, yükseköğretime geçiş sürecinin düzenlenmesi, toplumun sürekli eğitim ihtiyacının karşılanması ve eğitimin finansmanı gibi konular gündem olarak belirlenmiştir. 5-6 yaş okul öncesi eğitimin ilköğretime dâhil edilmesi, ilköğretimin kesintisiz olarak 8 yıl ve zorunlu olarak uygulanması, 9. sınıfın yönlendirme basamağı olması, dolayısıyla ilköğretimin zorunlu bir şekilde 2+8+1 şeklinde uygulanması önerilmiştir. Zorunlu olan 8 yıllık ilköğretim sürecinden küçük yerleşim yerlerindeki çocukların da yararlanabilmeleri için taşınmalı eğitim, YİBO ve pansiyonlu okul gibi sistemlerden yararlanılması ve 6, 7. ve 8. sınıflarda seçmeli derslere işlerlik kazandırılması önerilmiştir. Yönlendirmenin etkin bir şekilde yapılabilmesi için rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesi konusu ele alınmıştır. Öğretmen yetiştirme sisteminin daha iyi işleyebilmesi adına öğretmen seçimi ve yetiştirme sürecinin üzerinde durulması gerektiği, bu bağlamda pedagojik formasyon kurslarına son verilmesi gerektiği, Anadolu Öğretmen ve Öğretmen Liselerinin, Eğitim Fakülteleri için temel kaynak olması gerektiği belirtilmiştir. Eğitim ve okul yöneticiliği ile ilgili olarak da lisansüstü eğitim ve eğitim yönetiminin bir bilim olarak algılanması vurgusu yapılmıştır. Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma kapsamında, özel öğretim kurumlarının desteklenmesi, mesleki ve teknik eğitimde modüler eğitim programlarının uygulanması, alan ve dal eğitimine daha fazla önem verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Mesleki ve teknik liseden mezun olanların kendi alanlarında yükseköğretime devam edebilmesi ve etkin bir yönlendirme sisteminin sağlanması gerektiği önerilmiştir. Yükseköğretime Geçişin Yeniden Düzenlenmesi başlığında öğrencilerin mezun olunan öğretim programına yönelik bir yükseköğretim programını seçtiklerinde ek puan ile desteklenmesi, meslek lisesinden mezun olanların kendi alanlarına uygun yükseköğretim programlarına devam etmelerinin sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. Toplumun Eğitim İhtiyacının Sürekli Karşılanması kapsamında halk eğitimine yönelik farklı kurumlarda yapılan benzer hizmetlerin bir bütünlük içerisinde ele alınması, üniversitelerin yaygın eğitime daha etkili biçimde katılımının sağlanması, temel eğitim niteliği taşıyan okuma yazma gibi kurslar dışındaki yaygın eğitim etkinliklerinden yararlanan kursiyerlerden belirli oranda "katkı payı" alınması, bu kurumlara öğretmen atamalarında yetişkin eğitime yönelik öğretmenlik formasyonunun bulunması şartının aranması gibi öneriler getirilmiştir. Eğitim Sisteminin Finansmanı gündem maddesi çerçevesinde ise kaynakların yerinde kullanımı açısından, eğitimde yerel yapılanmaya geçilmesi, taşınmalı eğitimin yaygınlaştırılması ve beyin göçünün önlenmesine yönelik çalışmaların başlatılması gerektiği vurgulanmıştır.

Yine bu kalkınma planı döneminde (1996-2000) On altıncı Milli Eğitim Şûrası (1999) gerçekleştirilmiştir. Bu şûra mesleki ve teknik eğitim konularını görüşmek üzere toplanmıştır. Şûra'da; orta öğretimden yükseköğretime geçişle ilgili, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının alanları doğrultusunda meslek yüksekokullarının ilgili programlarına sınavsız olarak giriş imkânı verilmesi; meslek yüksekokulu mezunlarına da alanlarına uygun lisans programlarına dikey geçiş imkânlarının sağlanması, meslek standartlarının hazırlanması, bunun için özerk bir yapıya sahip Türk Meslek Standartları Kurumu'nun oluşturulması önerilmiştir. Ayrıca ilköğretimde meslek alanlarını tanıtıcı etkinliklere yer verilmesi, gerekli rehberliğin yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında "İşe Yerleştirme ve İzleme Birimi" oluşturulması, illerde eşgüdümü sağlayacak İl Mesleki Eğitim Koordinasyon Kurulu'nun kurulması, mesleki ve teknik eğitimde, aşırı kurum çeşitliliğinden kaçınılması ve bu alana uygun öğretmen ve yönetici yetiştirme alınan diğer tavsiye kararlarıdır.

8. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) ve 17. Milli Eğitim Şûrası (2006)

Bu Kalkınma Planında (2001-2005) eğitime ilişkin kararlar, "Sosyal Ve Ekonomik Sektörlerle İlgili Gelişme Hedef ve Politikaları" ana başlığındaki "İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi" alt başlığında yer almaktadır. Bu planda eğitim, "herkes için hayat boyu öğrenme yaklaşımı" çerçevesinde ele alınmış ve hedefler de bu doğrultuda belirlenmiştir. Zorunlu eğitim süresinin 12 yıla çıkarılmasına yönelik hazırlıkların yapılması ifade edilmiştir. "Temel eğitim" yerine, tekrar "ilköğretim" kullanılmaya başlanmıştır. Kalabalık sınıfların mevcudunun azaltılması ve ikili eğitim uygulamasının azaltılması hedef olarak ortaya konulmuştur. Örgün ve yaygın mesleki-teknik eğitime ağırlık

verileceği, ortaöğretimde mesleki eğitimin payının artırılacağı, mesleki ve teknik eğitimin teşvik edileceği, meslek yüksekokulları ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında program bütünlüğüne yönelik işbirliğinin kurulacağı ve yükseköğretimde etkin bir harç-burs-kredi sistemi kurulacağı vurgulanmıştır (DPT, 2001).

On yedinci Milli Eğitim Şûrası (2006) “Türk Millî Eğitim Sisteminde Kademeler Arası Geçişler”, “Yönlendirme ve Sınav Sistemi” ile “Küreselleşme ve Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi” ana başlıkları altında toplanmıştır. Özel eğitim çerçevesinde; özel gereksinimi olan çocukların tanınması ve yönlendirilmesine yönelik ölçme araçlarının geliştirilmesi, ilköğretimde çalışan öğretmenlerin, özel eğitim konusunda hizmetçi eğitimden geçirilmesi, üstün zekâlı çocukların eğitimi ve istihdamına yönelik politikaların oluşturulması gibi kararlar alınmıştır. Okul Öncesi Eğitim kapsamında 60-72 aylık okul öncesi eğitim döneminin zorunlu olması, özel sektörün okul öncesi eğitim kurumu açmalarına yönelik teşviklerin sunulması gibi kararlar öne çıkmaktadır. İlköğretim çerçevesinde OKS'nin kaldırılarak yerine etkin bir yöneltme sisteminin getirilmesi ve seçmeli ders sayısının artırılması kararları alınmıştır. Ortaöğretimde Kademeler Arasında Geçiş, Yönlendirme ve Sınav Sistemi bağlamında ise ortaöğretimden mezun olan öğrencilerin kendi öğrenim gördüğü alanlara yönelik yükseköğretim programlarına geçmek istemeleri durumunda ek puan verilmesi, 10. sınıfın sonuna kadar öğrencilerin ortaöğretim kurumları arasında yatay ve dikey geçiş hakkı verilmesi kararları yer almaktadır. Küreselleşme ve Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi ana başlığı altında ise yaşam boyu öğrenme, eğitimde hareketlilik ve eğitimde nitelik konuları ele alınmıştır. Eğitimde nitelik kapsamında alınan kararlara bakıldığında özellikle Eğitim fakültelerine ve öğretmen yetiştirmeye vurgu yapıldığı görülmektedir. Öğretmen niteliğinin geliştirilmesi için Eğitim Fakülteleri ile MEB ve uygulama okulları arasındaki işbirliği ve eşgüdümün sağlanması öne çıkan kararlardır. Ayrıca zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması için alt yapı hazırlık çalışmalarının hızlandırılması, e-öğrenmenin yaygınlaştırılması ve merkez teşkilatının süreç odaklı olarak yeniden yapılandırılması kararları alınmıştır.

9. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013) ve 18. Milli Eğitim Şûrası (2010)

Dokuzuncu Kalkınma Planında (2007-2013) eğitim konusu; “Eğitimin İşgücü Talebine Duyarlılığının Artırılması” ve “Eğitim Sisteminin Geliştirilmesi” başlıkları altında geçmektedir. Eğitimin İşgücü Talebine Duyarlılığının Artırılması başlığı altında örgün ve yaygın eğitim türleri arasındaki yatay ve dikey ilişkisinin güçlendirileceği, ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda insangücü yetiştirileceği, mesleki ve teknik eğitimde modüler ve esnek bir sisteme geçileceği ve uygulamalı eğitime ağırlık verileceği vurgulanmıştır. Eğitim Sisteminin Geliştirilmesi başlığı altında okulöncesi eğitimi yaygınlaştırmak için fiziki altyapısının ve öğretmen ihtiyacının karşılanacağı, erken çocukluk ve ebeveyn eğitimlerinin artırılacağı vurgulanmıştır. İlköğretimde okul terklerini azaltmaya yönelik gerekli tedbirlerin alınacağı, kalabalık sınıf mevcutlarının düşürüleceği, ikili eğitim uygulamasının azaltılacağı, okulların bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısının güçlendirileceği ifade edilmiştir. Öğretmen yeterliliklerinin sürekli olarak geliştirileceği, yabancı dil öğretiminin etkinleştirileceği belirtilmiştir. Özel eğitim gereksinimli öğrencilere yönelik eğitim sürecinde kaynaştırma yönteminin öncelikli olacağı vurgulanmıştır. Eğitim kademelerinde özel sektörün payının artırılacağı, eğitim sisteminin sınav odaklı yapıdan kurtarılacağı, ortaöğretim ve yükseköğretime yönelik hazırlık dershanelerinin kaldırılarak özel okullara dönüştürülmesine yönelik teşviklerin sağlanacağı ve MEB merkez teşkilatında hizmet esasını ön plana alan bir yapılanmaya gidileceği ve yükseköğretimin yeniden yapılandırılacağı vurgulanmıştır (DPT, 2007).

2010 yılında yapılan On sekizinci Milli Eğitim Şûrası 5 başlık altında toplanmıştır. Öğretmenin Yetiştirilmesi, İstihdamı ve Mesleki Gelişimi başlığında öğretmen ihtiyacının orta ve uzun vadeli olarak planlanması ve ihtiyaç duyulan alanlarda öğretmen yetiştirilmesi, bazı alanlarda öğretmen ihtiyacını karşılayabilmek için YÖK tarafından belirlenen kriterlere göre pedagojik formasyon eğitimi açılması, öğretmen yetiştirmek üzere öğretmenlik veya eğitim üniversitesi kurulması, son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması eğitimlerini eğitim yılı boyunca yapmalarının sağlanması kararları alınmıştır. Ayrıca Anadolu Öğretmen Lisesi'nden mezun olanların eğitim fakültelerini tercih etmelerine yönelik özendirici tedbirlerin alınması hedefleri konulmuştur. Öğretmen alımına yönelik yapılan sınavlarda, adaylara mezun oldukları alanlarına ilişkin soruların da sorulması, ortaöğretimdeki alan öğretmeni ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak ortaöğretim alan öğretmenliği programlarından mezun olanlardan yararlanılması ele alınan diğer konulardır. Öğretim elemanların ek ders yüklerinin azaltılması, ilköğretim okullarında 1, 2 ve 3. sınıfların uzmanlaşmış bir sınıf öğretmeni tarafından yürütülmesi, 4 ve 5. sınıflardaki derslerin ise branş öğretmenleri tarafından yürütülmesi, özel okulların teşvik edilmesi, aday öğretmenlerin tek başlarına derse girmemesi ve bir okula

tek olarak atanmaması ve okul yöneticilerinin atanmasında, lisansüstü eğitim görmesinin esas alınması gibi kararların alındığı görülmektedir.

Eğitim Ortamları, Kurum Kültürü ve Okul Liderliği bağlamında eğitim ortamlarının etkili bir şekilde düzenlenmesi, e-portfolyo sisteminin oluşturulması, bağımsız anaokullarının sayısının artırılarak anasınıflarının kaldırılması, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki atölyelerin modüler sistemle uyumlu hâle getirilmesi kararları alınmıştır. Okul müdürlerinin eğitim- öğretim liderliği rolleri ile işletme yöneticiliği rollerinin ayrı düşünülmesi, okul yöneticilerinin genel idari hizmetler sınıfına alınması ve kadın yöneticilerin sayılarını arttıracak teşviklerin sağlanması gibi kararlara yer verilmiştir.

İlköğretim ve Ortaöğretimin Güçlendirilmesi, Ortaöğretime Erişimin Sağlanması başlığı altında zorunlu eğitimin 1+4+4+4 şeklinde onüç yıl olarak düzenlenmesi, ortaöğretime geçiş sürecinde rehberlik ve yöneltmenin yapılması, SBS'nin sadece özelliği olan ortaöğretim kurumlarına girişte yapılacak şekilde düzenlenmesi kararları alınmıştır. Ayrıca haftalık ders saati sayısının azaltılması, teneffüs sürelerinin artırılması, mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulama saatlerine ağırlık verilmesi, mesleki eğitim kampüslerinin kurulması ve üstün yetenekli çocuklara yönelik özel eğitim kurumlarının açılması kararları yer almaktadır.

Spor, Sanat, Beceri ve Değerler Eğitimi kapsamında spor kültürünü geliştirecek spor alanlarının düzenlenmesi, yarışmalarda başarılı sporcu öğrencilere üst eğitim kademelerine geçişte ek puan verilmesi, kontenjan ayrılması, okullar için yarışmalara katılan sporcu-öğrencilerin sigortalanmasına yönelik düzenlemelerin yapılması gibi kararlar alınmıştır. Sanat eğitimi ile ilgili olarak Kalkınma Planlarının hazırlanmasına yönelik komisyonlara Sanat Eğitimi İhtisas Komisyonunun da eklenmesi gibi kararlar göze çarpmaktadır. Psikolojik Danışma, Rehberlik ve Yönlendirme gündem maddesi çerçevesinde de yönlendirme hizmetlerinin, okul öncesi kademesinden yükseköğretim kademesine kadar bütün kademelerde yaygınlaştırılması vurgusu yapılmıştır. Ayrıca psikolojik ölçme araçlarını kültürümüze özgü bir şekilde geliştirecek bir "Ulusal Test Geliştirme" veya "Ulusal Ölçme ve Değerlendirme" adında bir birim kurulması önerisi getirilmiştir.

10. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2014-2018) ve 19. Milli Eğitim Şûrası (2014)

Onuncu Kalkınma Planında eğitim konusu "Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum" başlığı altında ele alınmıştır. Planda eğitim başlığı çerçevesinde önce durum analizi yapılmış daha sonra amaç ve hedefler belirlenerek politikalar ortaya konulmuştur. Okullaşma oranlarında önemli artışlar sağlandığı, üniversite sayısının 170'e çıkarıldığı ancak eğitim ve araştırma kalitesine ilişkin sorunların devam ettiği ve eğitim ile istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Politikalar kapsamında yaşam boyu öğrenme yaklaşımına uygun olarak piyasayla uyumlu, fırsat eşitliğine dayalı ve kalite odaklı dönüşümün sürdürüleceği belirtilmiştir. Okul türlerinin azaltıldığı, programlar arasındaki geçişlerin esnek olduğu, bilgi ve iletişim teknolojileri ile uyumlu bir eğitim-öğretim programının olduğu, sınav odaklı olmaktan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan bir dönüşüm programının uygulanacağı ifade edilmiştir. Okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılacağı, engelliler ve kız çocukları başta olmak üzere bütün çocukların okula erişimlerinin sağlanacağı, sınıf tekrarının ve okul terkinin azaltılacağı vurgulanmıştır. Özel eğitime yönelik beşeri ve fiziki altyapının güçlendirileceği, yabancı dil eğitimine erken yaşlarda başlanacağı, ortaöğretim ve yükseköğretime geçiş sisteminin süreç odaklı bir yapıya dönüştürüleceği, ülke düzeyinde çok yönlü bir değerlendirme ve denetleme mekanizmasının geliştirileceği vurgulanmıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2013).

Politikalar başlığı altında ayrıca öğretmenlik mesleğinin kariyer gelişimini destekleyecek bir şekilde ve performansa dayalı olarak düzenleneceği, tecrübeli öğretmenlerin dezavantajlı bölgelerde ve okullarda daha uzun vadeli çalışmalarının özendirileceği ifade edilmiştir. Okul yönetiminin bütçe ile ilgili süreçlerdeki yetki ve sorumluluklarının artırılacağı, kalabalık sınıf, birleştirilmiş sınıf ve ikili eğitim uygulamalarının azaltılacağı vurgulanmıştır. Özel sektörün teşvik edileceği, örgün ve yaygın eğitim kurumlarındaki bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısının geliştirileceği kararları alınmıştır. Mesleki ve teknik eğitimle ilgili olarak da okul-işletme ilişkisinin güçlendirilmesi, diploma ve sertifikaların ulusal ve uluslararası alanda geçerliliğe sahip olacak şekilde geliştirilmesi ve uygulamalı eğitime ağırlık verileceğine yönelik hedefler belirlenmiştir. Yükseköğretim kapsamında da yükseköğretimin kalite odaklı ve rekabetçi bir yapıya dönüştürüleceği, yükseköğretim kurumlarının çeşitlendirileceği ve Yükseköğretim Kurulunun yeniden yapılandırılacağı vurgulanmıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2013).

Onuncu Kalkınma Planı dönemi içerisinde, 2014 yılında yapılan On dokuzuncu Milli Eğitim Şûrasında dört gündem maddesi yer almaktadır. Öğretim programları ve haftalık ders programları kapsamında okulöncesi eğitim, ilkököl ve ortaokullarda tekli eğitime geçilmesi, eğitim kademelerinde ders saatleri ile ilgili düzenlemeler yapılması, bazı ders isimlerinin değiştirilmesi ve değerler eğitime yer verilmesi kararları alınmıştır. Bu şûranın özellikle öğretmen niteliğinin artırılması konusuna odaklandığı, bu başlık altında öğretmen aday adaylarının seçimi, yetiştirilmesi, hizmet içi eğitimi ve öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü gibi konulara değinildiği görülmektedir. Öğretmen genel yeterliliklerinin ve özel alan yeterliliklerinin güncellenmesi, öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayılarının düşürülmesi, öğretim programlarının yeniden yapılandırılması, yeni eğitim fakülteleri açılmaması ve var olan fakültelerde de ihtiyaç bulunmadığı takdirde yeni programlar açılmaması diğer göze çarpan kararlardır. Öğretmen adaylarının mesleğe seçimi sürecinde KPSS ve ÖABT testlerinde çoklu değerlendirmeyi içeren bir modelin ortaya konulması kararı yer almaktadır. Adaylık ve uyum eğitimi programlarının bütünleştirilecek şekilde yeniden yapılandırılması gerektiği, öğretmenlerin mesleki gelişimi için öğretmen yeterliklerini temel alan bir modelin geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu model ile birlikte alınacak eğitimlerin kredilendirilmesi ve MEB’de kariyer geliştirme sistemine dâhil edilmesi, öğretmenlerin lisansüstü eğitim programlarına katılımının özendirilmesi ve bu programları tamamlayanların ek ders ücretlerinin artırılması kararları alınmıştır. Eğitim yöneticilerinin niteliğinin artırılması kapsamında eğitim yöneticisi adaylarının seçilme ölçütleri, görevlendirilmeleriyle ilgili hususlar ve hizmet içinde yetiştirilme süreçleri ele alınmıştır. Dördüncü bölüm olarak ele alınan okul güvenliği başlığında ise okul güvenliği konusunun toplumun pek çok kesimini ilgilendirdiği, dolayısıyla bütün paydaşların katkı, destek ve işbirliği ile çözülmesi gerektiği ve bu konuda uzmanlar yetiştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Uzun Vadeli Strateji Döneminde (2001-2023) yapılan Sekizinci BYKP (2001-2005), Dokuzuncu BYKP (2007-2013) ve Onuncu BYKP (2014-2018) ile bu dönem aralığında yapılan 17. Milli Eğitim Şûrası (2006), 18. Milli Eğitim Şûrası (2010) ve 19. Milli Eğitim Şûrası (2014) kararlarında örtüşen yönler ve ayrılan yönler karşılaştırmalı olarak aşağıdaki tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Uzun vadeli strateji dönemi Kalkınma Planları ile Milli Eğitim Şûralarının karşılaştırılması

Kalkınma Planı	Şûra	Örtüşen Yönler	Ayrılan Yönler	
			Kalkınma Planı	Milli Eğitim Şûrası
Sekizinci BYKP (2001-2005)	17. Milli Eğitim Şûrası (2006)	Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması, Herkes için hayat boyu öğrenme yaklaşımı	Kalabalık sınıfların ve ikili eğitimin azaltılması, Mesleki ve teknik eğitime ağırlık verilmesi, Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında program bütünlüğüne yönelik işbirliğinin geliştirilmesi	Özel eğitime yönelik ölçme araçlarının geliştirilmesi, Okulöncesi eğitimin zorunlu olması ve özel sektörün teşvik edilmesi, OKS’nin kaldırılması, Seçmeli ders sayısının artırılması, Eğitimde hareketlilik, Öğretmen yetiştirmede Eğitim Fakültesi-MEB işbirliğinin sağlanması
Dokuzuncu BYKP (2007-2013)	18. Milli Eğitim Şûrası (2010)	Ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda insangücü yetiştirileceği, Öğretmen yeterliklerinin sürekli geliştirileceği, Özel sektörün payının artırılması, Erken çocukluk eğitiminin geliştirilmesi, Eğitim sisteminin sınav odaklı yapıdan kurtarılması,	İlköğretimde okul terklerinin azaltılması, Yükseköğretime hazırlık dershanelerinin özel okullara dönüştürülmesi	Spor, sanat, beceri ve değerler eğitimi, Psikolojik danışma, rehberlik ve yönlendirme hizmetleri
Onuncu BYKP (2014-2018)	19. Milli Eğitim Şûrası (2014)	Eğitim sistemine yönelik nitelik vurgusu, Öğretmenlik mesleğinin daha cazip hale getirilmesi ve öğretmenlik mesleğinin kariyer gelişimini destekleyecek şekilde olması,	Okul işletme ilişkisinin güçlendirilmesi, Okulöncesi eğitime erişim, Yabancı dil eğitimi, Yükseköğretime geçiş sistemi, Yükseköğretimin kalite odaklı ve rekabetçi bir yapıya dönüştürüleceği	Bazı ders isimlerinin değiştirilmesi, Eğitim yöneticisi adaylarının seçilme ölçütleri, Okul güvenliği

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Kalkınma planları, Türkiye'nin başta ekonomik ve sosyal konuları olmak üzere birçok alanda, sorunların tespitinin yapıldığı ve geleceğe yönelik projeksiyonların oluşturulduğu yasal metinlerdir (Altundemir, 2012) ve uygulanan politikalar arasında uyumu sağlamak için hazırlanmıştır. Milli Eğitim Şûraları ise eğitimle ilgili konularda yol gösterici nitelikte olan yasal metinlerdir. Bu metinlerin hem kendi içlerinde tutarlı olması hem de birbirini destekleyecek şekilde olması beklenmektedir. Planlı kalkınma dönemi itibarıyla toplam on kalkınma planı gerçekleştirilmiştir. Bu süreç içerisinde ise 1962 yılından itibaren on üç Milli Eğitim Şûrası gerçekleştirilmiştir. Milli Eğitim Şûralarının üç yılda bir toplanması öngörülse de bazı dönemlerde bu kurala uyulmadığı ve Şûranın toplanması için sekiz yıl geçtiği (Yedinci Milli Eğitim Şûrası ile Sekizinci Milli Eğitim Şûrası) görülmektedir. Bazı dönemlerde ise Milli Eğitim Şûrası'nın arka arkaya iki yıl toplandığı (Onuncu Milli Eğitim Şûrası ile On birinci Milli Eğitim Şûrası) görülmektedir.

Yapılan ilk kalkınma planında eğitim konusu insan gücü ve istihdam ile ilişkilendirilmiş, sonraki kalkınma planında ise ekonomik gelişmede insan unsuru başlığı altında ele alınmıştır. Bu durum ilk planlarda daha çok klasik yönetim kuramlarının temel ilkelerinden olan ekonomik insan anlayışının ön plana çıkarıldığını göstermektedir. Üçüncü plandan itibaren eğitim konusu; eğitim ve kültür, yaşam düzeyinde gelişmeler, sosyal hedef ve politikalar gibi başlıklarda ele alınmıştır. Bu durum da neoklasik yönetim kuramının etkisiyle çalışanların sadece ekonomik güdüleyicilerle güdülenmeyeceği ve sosyal ilişkilerin de önemli olduğu vurgusuyla örtüşmektedir. 1990'lı yıllardan itibaren (Altıncı Kalkınma Planı ile birlikte) ise beşeri kaynaklar ve insan kaynakları vurgularının yapıldığı ve eğitimle ilgili hedeflerin insan kaynaklarının geliştirilmesine yönelik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Küçüker (2008) tarafından yapılan doktora çalışmasında da yapılan sekiz kalkınma planında eğitimin bir "insan hakkı" olduğuna değinilmediği vurgulanmıştır. Dokuzuncu ve Onuncu Kalkınma Planlarında ise eğitim konusunun eğitim-işgücü ilişkisi bağlamında ve nitelikli insan, güçlü toplum vurgusu bağlamında ele alındığı ve daha çok sistem yaklaşımı çerçevesinde değerlendirildiği sonucu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla kalkınma planlarında eğitim konusunun yönetim alanındaki yaklaşımlardan da etkilendiğini söylemek mümkündür.

Dördüncü kalkınma planına kadar ilköğretim dışındaki kademelerde öğrenim gören öğrencilerin eğitim hizmetinin finansmanına belirli ölçülerde katılmaları hedeflenmiş ancak uygulanmamıştır. Ayrıca dördüncü kalkınma planına kadar okulöncesi eğitim vurgusunun yapılmadığı, üçüncü kalkınma planında okulöncesi eğitim konusunda sadece özel sektörün teşvik edilmesi vurgusunun yapıldığı, beşinci kalkınma planından itibaren ise okulöncesi eğitimle ilgili somut hedeflerin konulduğu görülmektedir. Bu durum Küçüker (2008) tarafından da belirtilmiş ve okulöncesi eğitimin özel eğitim ile birlikte en fazla ihmal edilen eğitim düzeyi olduğu vurgusu yapılmıştır. Küçüker (2012) kalkınma planlarında genel olarak örgün eğitimin öncelikli alan olarak ele alındığını, yaygın eğitimin ise Beşinci BYKP'na kadar insangücü yetiştirme amacına dönük olarak görüldüğünü, Beşinci BYKP'ndan itibaren ise "yaşamboyu eğitim" kavramı altında şekillendiğini belirtmiştir. Hesapçioğlu'na (1993) göre beşinci kalkınma planından itibaren eğitim modeli insangücü hedeflerini karşılamak üzere şekillenmiştir. Eğitim olgusu aynı zamanda sosyal bir bakış açısından daha çok özel yanı ağır basan bir olgu haline dönüşmeye başlamıştır (Hesapçioğlu, 1993).

Kalkınma planlarında ve milli eğitim şûralarında özellikle mesleki ve teknik eğitime değinildiği ancak istenilen düzeye ulaşılamadığı vurgulanmıştır. Küçüker'in (2008) de belirttiği gibi ikinci plan dışındaki tüm planlarda mesleki ve teknik lisedeki öğrenci sayısının daha fazla olması hedeflenmiştir. Ayrıca kalkınma planlarında bazı dönemlerde ilköğretim kavramı kullanılırken, bazı dönemlerde temel eğitim kavramının kullanıldığı ve ortaokul kademesinin de bazen temel eğitim kademesinde yer aldığı, bazı dönemlerde ise ortaöğretim kademesinde değerlendirildiği görülmektedir. Şûraların eğitim politikalarını etkileme durumu konusunda Deniz (2001), bu durumun politikacıların izin verdiği ölçüde olduğunu belirtmektedir. Ayrıca şûraların belirlenen yasal süresinde toplanmamasının da alınan kararların uygulanabilirliğini ve etkinliğini azalttığını ortaya koymuştur.

Kalkınma planları kendi içinde ele alındığında eğitim alanındaki bazı kararların ve sorunların birbirini takip eden planlarda aynı kaldığı görülmektedir. Kalkınma planlarında yer alan eğitime ilişkin hedeflerin ve sorunların, daha sonraki planlarda da tekrar edilmesi, sorunlara çözüm bulunamadığının ve arzulanan hedeflere ulaşamadığının

bir göstergesidir (Altundemir, 2012). Benzer bir tekrara düşme durumunun milli eğitim şûralarında da olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güven, Alagöz-Hamzaj ve Baldan (2016) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin hizmetiçi eğitimlerine yönelik bazı kararların farklı yıllarda toplanan şûralarda da tekrar gündeme geldiği belirtilmiştir. 2014 yılında on dokuzuncusu gerçekleştirilen Milli Eğitim Şûralarında alınan kararların bir kısmının uygulandığı, bazılarının kalkınma planlarıyla ilişkilendirildiği, bazılarının ise sadece tavsiye niteliğinde kaldığı belirtilmiştir (Yıldız & Yıldız, 2016). Şûralarda alınan kararların uygulamaya aktarılması noktasında gerekli olan adımların atılmasında sorunlar yaşanmış, alınan kararların bir kısmı, ya hiç uygulanmamış, ya alınan kararın uygulamaya geçirilmesi zaman almış ya da kısa bir süre uygulandıktan sonra uygulamadan vazgeçilmiştir (Dağhan, Kalaycı, & Seferoğlu, 2011). Milli eğitim şûra kararlarının tavsiye niteliği taşıması uygulanmaları konusunda sıkıntı yaşanmasına yol açmıştır. Fakat kararlar incelendiğinde bazı kararların yıllar sonra tekrar ele alındığı göze çarpmaktadır (Yıldız & Yıldız, 2016). Şûraların biçim, yapı, işlev ve işleyişiyle ilgili üç olumsuz yönünden söz edilebilir. Bunlardan birincisi, şûraların yaptırım gücünün olmaması, ikincisi hükümeti oluşturan siyasi partilerin etkisinde kalması ve üçüncü olarak da şûraların demokratik bir yapı ve işleyişe sahip olmamasıdır (Deniz, 2001).

Kalkınma planları ve milli eğitim şûraları birlikte değerlendirildiğinde özellikle ilk üç kalkınma planında alınan kararlar ile şûra kararlarının çok uyumlu olmadığı göze çarpmaktadır. Dördüncü Kalkınma Planı'nda yer alan hedeflere yönelik ise 1981 ve 1982 yıllarında yapılan Onuncu ve On birinci Milli Eğitim Şûralarında büyük ölçüde örtüşen kararlar alınmıştır. Ancak mesleki eğitim ve öğretim üyesi yetiştirmeye yönelik kalkınma planlarında yer alan hedeflere yönelik kararlara şûralarda yer verilmediği görülmektedir. Beşinci Kalkınma Planı ile On ikinci Milli Eğitim Şûra kararlarının kısmen örtüştüğü, kalkınma planındaki hedeflerle şûrada alınan kararların büyük ölçüde farklılaştığı sonucu ortaya çıkmıştır. Altıncı Kalkınma Planında yer alan hedeflerin ise aynı dönemde yapılan On üçüncü Milli Eğitim Şûrası ile örtüştüğü ancak On dördüncü Milli Eğitim Şûra kararları ile örtüşmediği sonucuna ulaşılmıştır. Yedinci Kalkınma Planında okulöncesi eğitimle ilgili yer alan hedef ile aynı yılda (1996) yapılan On beşinci Milli Eğitim Şûrasında okulöncesi eğitime yönelik alınan kararların birbiriyle çeliştiği dikkat çekicidir. Aynı dönem içinde yapılan On altıncı Milli Eğitim Şûrası kararlarının ise kalkınma planında yer alan hedeflerle büyük ölçüde örtüştüğü ortaya çıkmıştır. Sekizinci Kalkınma Planı ile On yedinci Milli Eğitim Şûrası kararlarının da bir kısmının örtüştüğü, ancak kalkınma planında hedef olarak belirtilmediği halde şûrada bazı konuların detaylı olarak ele alındığı sonucu ortaya çıkmıştır. Dokuzuncu Kalkınma Planı ile On sekizinci Milli Eğitim Şûrası kararlarının ise büyük ölçüde örtüştüğü, kalkınma planında hedef olarak belirlenen birtakım kararların şûrada detaylandırıldığı göze çarpmaktadır. Ancak yine kalkınma planında hedef olarak ortaya konulmadığı halde şûrada spor, sanat, beceri ve değerler eğitimi ile psikolojik danışma, rehberlik ve yönlendirme başlıklarına yer verilmiştir. Onuncu Kalkınma Planı ile On dokuzuncu Milli Eğitim Şûrası kararlarının nitelik vurgusu açısından birbiriyle örtüştüğü, özellikle öğretmen yetiştirme noktasında kalkınma planında belirtilen hedeflere yönelik şûrada detaylı kararların alındığı göze çarpmaktadır. Ancak okulöncesi eğitime erişim ve yabancı dil eğitimi konuları ile yükseköğretime geçiş sistemine yönelik hedefler kalkınma planında yer alırken şûrada buna yönelik kararların alınmadığı ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak bakıldığında Türk Eğitim Sistemine yön veren iki önemli karar organı olan kalkınma planlarının ve milli eğitim şûralarının her zaman tutarlı ve örtüşen kararlar almadığı görülmektedir. Paksoy (2011) tarafından yapılan mesleki eğitim ile ilgili şûra kararları ve kalkınma planlarının incelendiği araştırma sonuçlarında da bu durum vurgulanmıştır. Şûra kararlarının mesleki eğitim açısından yakın dönemde yapılan kalkınma planlarında ve uygulamalarda etkili olduğu ancak bazı noktalarda yetersiz kaldığı ifade edilmiştir. Yine Tofur, Aypay ve Yücel (2016) tarafından yapılan araştırma sonuçları da şûralarda alınan kararların her zaman uygulamaya konulamaması veya kısmen uygulamaya konulması durumunun Milli Eğitim Şûralarının fiili sonuçları açısından kısır bir döngüde kalmasına yol açtığını ortaya koymaktadır. Türk (1999)'ün de belirttiği gibi bazı şûra kararlarının arasında tutarlılık sorunları ve uygulamada gecikmeler yaşanmış, şûralar ile kalkınma planları arasında kopukluklar olmuştur (Yıldız & Yıldız, 2016). Türk eğitim sistemine yön veren ya da vermesi beklenen Milli Eğitim Şûralarının kalkınma planlarındaki hedefler çerçevesinde değerlendirilmesi eğitimle ilgili politikaların geliştirilmesi bakımından önemlidir. Bu açıdan bakıldığında bu tarz çalışmaların bütüncül bir bakış açısıyla ele alınması ve politika uygulayıcıların da eşgüdümlü bir şekilde hareket etmesi gerekmektedir. Şûralarda ve kalkınma planlarında alınan kararların uygulamaya konulup konulmadığını, uygulamada karşılaşılan sorunları belirleyecek ve denetleyecek birimlerin bulunması eğitimle ilgili politikaların uygulanması sürecini daha işler hale getirecektir. Ayrıca alınan kararlara ilişkin yol haritasının 2023 Eğitim Vizyonu'nda olduğu gibi adımlar bağlamında belirlenmesi uygulanabilirliğini arttıracaktır.

Bu alışma planlı kalkınma döneminde yapılan kalkınma planları ve bu dönem aralığında gerçekleştirilen milli eğitim şura kararları ile sınırlıdır. Farklı araştırmalarda okul öncesi eğitim, mesleki eğitim, ğretmen yetiştirme vb. daha spesifik konular üzerinde de karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir. Ayrıca gerek milli eğitim şura kararları ve gerek kalkınma planlarındaki hedefler ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu diğer planlar, yönetmelikler ve yasal metinler karşılaştırmalı olarak incelenebilir. Örneğin, Kalkınma Planları hedefleri ve şura kararları açısından bütüncül bir bakış açısı sunan bu çalışmadan hareketle önümüzdeki dönem kalkınma planı ve 2023 Vizyon Belgesi alışmaları kronolojik olarak incelenebilir. Ayrıca, eğitim fakülteleri kapsamında yürütülen lisans ve yüksek lisans programlarında eğitim politikalarına yönelik derslerin sayısının artırılmasına yönelik girişimler artırılabilir. Lisansüstü çalışmalarda bu tarz konuların nitel ve nicel yaklaşımlarla araştırılmasına yönelik teşvikler sağlanabilir.

Extended Summary

Introduction

The National Education Councils are the gatherings in which the Turkish Education System is discussed in detail and as a result, decisions are taken. The Councils have a long history as an advisory body that makes important decisions which guide education within the Turkish Education System (Kılıç & Güven, 2017). The legal basis of National Education Councils emerged with the law on Education Organization, no 2287, which entered into force in Turkey in 1933. The first of the councils, which were ordered to meet every three years, assembled in 1939. The most recent council, the 19th National Education Council, was convened in 2014.

Development, in the most general sense, is a concept expressing that society moves towards the desired condition in every aspect (Berber, 2006). In order to achieve the goals and objectives of a country in an appropriate way, the resources must be used effectively by managers. Development planning means that long-term policies are regulated within the framework of certain rules (Özer, 1999). The first attempts at planning in Turkey were made between 1933 and 1950, and attempts at planned development policy have been initiated since the end of the 1950s (Küçükler, 2008).

The idea of preparation and implementation of Development Plans has emerged to ensure harmony between the policies implemented in Turkey since 1960 (DPT, 2009). The State Planning Organization (DPT) was founded under the Prime Ministry with a law enacted on 30 September 1960. Regular studies into educational planning in Turkey began with the transition to planned development policy (Küçükler, 2008).

A total of 11 development plans have been prepared since the first development plan in 1963. The aim of this research was to evaluate the decisions made in the National Education Councils conducted during the planned development period within the framework of the decisions made in the development plans related to education. Therefore, 10 development plan documents from the planned development period, along with 13 National Education Council documents (those relating to the same period) were used as data sources. The 11th Development Plan was excluded from the scope of the research, since it was recently published and there was no new National Education Council held during this period.

Method

In the study, the document analysis method, which is one of the qualitative research methods, was applied. This method “includes the analysis of written materials containing information about the facts or fact which aims to be investigated” (Yıldırım & Şimşek, 2002). The data sources of the research are written documents. Ten development plans made during the planned development period and the Thirteen National Education Council documents realized after 1962 were used as the data sources. The documents that constitute the data sources of the research are given in a periodically paired form. A descriptive analysis technique was applied for the data analysis. The Development Plans and documents related to the National Education Council, which constitute the data of the research, are primarily described and matched in order to determine their periodic compatibility. The decisions made in both documents were examined and interpreted and assumptions were made based on the results obtained.

Conclusion and Discussion

The National Education Council and Development Plans are expected to be both consistent and support each other. In general, it is seen that particularly vocational and technical education is given more importance in Development Plans and the National Education Councils. When Development Plans and National Education Councils are taken into consideration, it is observed that some decisions and problems in the field of education are repeated in successive plans and councils. The repetition of the educational objectives and problems in later plans is an indication that the problems cannot be solved within the specified periods and desired objectives cannot be achieved (Altundemir, 2012). In particular, the advisory nature of National Education Council decisions has led to difficulties in their implementation and some decisions are re-considered years later (Yıldız & Yıldız, 2016).

When the Development Plans and National Education Councils are evaluated together, it is noteworthy that, particularly, the decisions made in the first three development plans are not very compatible with the council decisions made during the period. The Tenth and Eleventh National Education Council decisions made during the time period related to the objectives of the Fourth Development Plan overlap to a great extent. It is seen that the Fifth

Development Plan and the Twelfth National Education Council decisions partially coincide, and the objectives in the Sixth Development Plan coincide with the Thirteenth National Education Council made in the same period but they do not coincide with the Fourteenth National Education Council decisions. Also, it is observed that the objective of preschool education in the Seventh Development Plan is in contradiction with the decisions made in the Fifth National Education Council in the same year (1996). However, the decisions of the Seventh Development Plan and the sixteenth National Education Council are largely in agreement. Some of the decisions of the Eighth Development Plan and the Seventeenth National Education Council coincide, yet some of the issues are discussed in detail even though they are not stated as objectives in the development plan. The Ninth Development Plan and the decisions of the Eighteenth National Education Council are largely in agreement. Some of the decisions determined as objectives in the development plan are detailed by the Council. It is remarkable that the decisions of the Tenth Development Plan and the Nineteenth National Education Council coincide with each other in terms of quality emphasis, and detailed decisions have been made in the Council in relation to the objectives stated in the Development Plan, especially regarding the point of teacher training.

As a result, it is seen that the Development Plans and National Education Councils, the two important decision-making bodies leading the Turkish Education System, do not always make consistent and overlapping decisions. The evaluation of the National Education Councils, which are expected to lead the Turkish Education System within the framework of the objectives in the development plans, is important for the development of educational policies. From this point of view, such studies need to be addressed from a holistic perspective and policy practitioners should act in a coordinated manner. The presence of units to identify and supervise whether the decisions made in the councils and development plans are put into practice and the problems encountered in implementation will make the implementation of education policies more functional. In addition, the determination of the roadmap for the decisions taken in the context of steps laid out in the 2023 Education Vision statement will increase its applicability.

Kaynaklar / References

- Altundemir, M. E. (2012). Kalkınma planlarından eğitime bakış: Kamusal mallar teorisi perspektifinden. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 7(1), 94-105.
- Aslaner, N. (2008). *Milli Eğitim Şûraları ve eğitim politikaları. (1939-1946)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Battal, Y. (2011). *Kalkınma politikalarında değişim, bölgesel kalkınma ajansları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Berber, M. (2006). *İktisadi büyüme ve kalkınma*. Trabzon: Derya Kitabevi.
- Dağhan, G., Kalaycı, E., & Seferoğlu, S. S. (2011). Milli Eğitim Şûralarındaki teknoloji politikalarının incelenmesi. *XIII Akademik Bilişim Konferansı*, 2-4 Şubat, İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye.
- Deniz, M. (2001). *Millî Eğitim Şûralarının tarihçesi ve eğitim politikalarına etkileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Devlet Planlama Teşkilatı (2009). *2009/2013 Stratejik Plan*. Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı. Erişim: <http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/mWpJQ+DPT-SP0913.pdf>
- Duffy, B. (2014). The analysis of documentary evidence. In J. Bell (Eds.), *Doing your research project: A guide for first-time researchers* (pp. 125-140). UK: McGraw-Hill Education.
- Eroğlu, A. (2001). *Türkiye’de eğitime ayrılan kaynaklar ve iktisadi kalkınmada eğitimin rolü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Güven, M., Alagöz Hamzaj, Y., & Baldan, B. (2016). Milli Eğitim Şûraları kararlarında ve kalkınma planlarında öğretmenlerin hizmetiçi eğitimi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(9), 39-56.
- Hesapçıoğlu, M. (1993). Türkiye’de 1980 sonrasında eğitim sektöründe planlama çalışmaları. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 59-66.
- Hesapçıoğlu, M. (2001). *Türkiye’de makro düzeyde insan kaynakları planlaması*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kılıç, Z., & Güven, S. (2017). Türk Milli Eğitim Şûralarında alınan kararların incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(53), 588-599.
- Küçük, E. (2008). *Kalkınma Planları kapsamında yapılan eğitim planlarının analizi (1963-2005)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Küçük, E. (2012). Türkiye’de Kalkınma Planları kapsamında yapılan eğitim planlarının analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 9-26.
- MEB. (1962). 7. Milli Eğitim Şûrası (5 - 15 Şubat 1962). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29164924_7_sura.pdf
- MEB. (1970). 8. Milli Eğitim Şûrası (28 Eylül - 3 Ekim 1970). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165001_8_sura.pdf
- MEB. (1974). 9. Milli Eğitim Şûrası (24 Haziran - 4 Temmuz 1974). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165045_9_sura.pdf
- MEB. (1981). 10. Milli Eğitim Şûrası (23 - 26 Haziran 1981). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165120_10_sura.pdf
- MEB. (1982). 11. Milli Eğitim Şûrası (8 - 11 Haziran 1982). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165200_11_sura.pdf
- MEB. (1988). 12. Milli Eğitim Şûrası (18 - 22 Haziran 1988). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165252_12_sura.pdf

- MEB. (1990). 13. Milli Eğitim Şûrası (15 - 19 Ocak 1990). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165326_13_sura.pdf
- MEB. (1993). 14. Milli Eğitim Şûrası (27 - 29 Eylül 1993). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165401_14_sura.pdf
- MEB. (1996). 15. Milli Eğitim Şûrası (13 - 17 Mayıs 1996). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165430_15_sura.pdf
- MEB. (1999). 16. Milli Eğitim Şûrası (13 - 17 Kasım 1999). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165513_16_sura.pdf
- MEB. (2006). 17. Milli Eğitim Şûrası (13 - 17 Kasım 2006). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165619_17_sura.pdf
- MEB. (2010). 18. Milli Eğitim Şûrası (1 - 5 Kasım 2010). Erişim: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29170222_18_sura.pdf
- MEB. (2014). 19. Milli Eğitim Şûrası (2 - 6 Aralık 2014). Erişim: http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/35/27/719973/dosyalar/2015_02/02041116_19.millieitmuraskararlar.pdf
- Paksoy, E. E. (2011). Milli Eğitim Şûra kararlarının uygulanabilirliğinin Kalkınma Planları üzerinden değerlendirilmesi: Mesleki eğitim açısından bir inceleme. *II. Eğitim Yönetimi Forumu*, 22-23 Ekim, Başkent Öğretmenevi, Ankara, Türkiye.
- Özer, M. (Ed.). (1999). *Türkiye ekonomisi*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Seyidoğlu, H. (1993). *Uluslararası iktisat* (9. baskı). İstanbul: Gizem Yayınları.
- Taş, U. (2007). *Türkiye’de Kalkınma Planları ışığında eğitimin kalkınmadaki rolü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Türk, E. (1999). *Milli Eğitim Bakanlığı’nda yapısal değişimler ve Türk Eğitim Sistemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Yıldız, O., & Yıldız, T. (2016). Türkiye Cumhuriyeti Eğitim Politikaları. *Journal of Research in Education and Society*, 3(1), 24-41.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (1963). *Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967)*. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası. Erişim: <http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (1968). *İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)*. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası. Erişim: <http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (1972). *Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977)*. Ankara: DPT Yayın No: 1272. Erişim: <http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (1978). *Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983)*. Ankara: DPT Yayın No: 1664. Erişim: <http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (1984). *Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)*. Ankara: DPT Yayın No: 1974. Erişim: <http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (1989). *Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)*. Ankara: DPT Yayın No: 2174. Erişim: <http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (1995). *Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)*. Ankara: DPT Yayınları. Erişim: <http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (2000). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)*. Ankara: DPT Yayınları. Erişim: <http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>

- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (2006). *Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007–2013)*. Ankara: DPT Yayınları. Erişim: <http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2013). *Onuncu Kalkınma Planı (2014–2018)*. Erişim: <http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- Tofur, S., Aypay, A., & Yücel, C. (2016). 1980 - 2014 Türk Milli Eğitim Şûra kararları ile Tebliğler Dergisi Fihristlerinin karşılaştırmalı değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 41(186), 253-274.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2002). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (2. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.